

Алекс Болдин

Пътец мой, душице моя

Когато баба Зоя навърши осемдесет и втората си година всички познати и захвалиха. Беше хубавица като млада, остана си хубавица и в преклонна възраст. Малко понапълня, но това бе от лекарствата за диабета. Пиеше ги с шепя, по предписанието на личната лекарка. Та тези синтетики нарушиха метаболизма в организма и. Стана ленива, тровава, започна лесно да забравя. Това обаче не я притесняваше, защото по природа си беше весела, общителна, с твърд и инатчийски дух. Тоя дух бе наследила от баща си, дядото на Стефчо. Стефчо пък бе единственият и син. Незнайно защо тоя неин син бе останал стар ерген. Беше минал вече петдесетте. Грижлив, работлив и всеотдаен, той трепереше за нея като за малко дете. Снабдяваше я с продукти, гледаше да не се преуморява, дори вършеше донякъде домашната работа отредена по принцип за женската половина от човечеството.

Преди седмица баба Зоя неочаквано вдигна висока температура. Диабетът бе засегнал бъбреците и. Стефчо за нула време се побърка от притеснение. Разтича се и извади душата на един куп лекари за да установят диагнозата и. Даде последните си стотинки за скъпия антибиотик и накрая за общо удовлетворение на околните бе постигнат добрия краен резултат – излекуването.

На Никулден и купи не един а два шарана, защото знаеше, че много обича риба. Шараните Зоя приготви по стара бабина рецепта с орехи и лук. Получи се много вкусно ястие. Синът и ядеше и захваляше. Очите му горяха от възторг. Подобна вкусотия не бе опитвал от месеци. Гледайки го с умилен поглед, тя се зарече да купи отново риба и да повтори кулинарния си номер. Подходящият момент се яви в края на декември, когато взе малката си пенсия.

Два дена преди Коледа заедно с пенсията и дадоха скромна парична добавка. „Сега ще стане!“, реши тя. Беше толкова развълнувана, че когато излезе от дома забрави да си сложи шапка, забрави да обуе топлите си вълнени чорапи, а като „за набързо“ обу неподходящите за сезона летни обувки. Като всички летни обувки, те имаха безброй много дупки изчислени и създадени за добра вентилация на ходилото.

Зимният декемврийски ден отиваше към залез. Нямаше сняг, но беше доста студено и ветровито. Малките локвички по улиците, останали от вчерашния дъжд, бяха хванали ледена корица. С уверена крачка, съответстваща на нейната възраст, бабата се качи на тролея и той без колебания, набързо я завози до пазара. Разстоянието между Стария пазар, където живееше Зоя до Новия бе ни повече, ни по-малко от три километра. За пеша ходене не можеше да става и дума. Навън бе вече

мръкнало. Единственият отворен рибарски магазин светеше самотно и безучастно. Наред с коледната украса вътре се мъдреше дремеща и премръзнала продавачка.

Баба Зоя се приближи, изкашля се притеснено и заразглежда пряната стока. Имаше всичко което можеше да роди клиентската фантазия, люспест шаран, бял амур, евтина таранка и много други видове риба. Тези водни обитатели я гледаха с кръгли, ококорени очи. Някои от тях приплескваха с опашки с едната цел, да привлекат нейното внимание и интерес. Хареса и един едър толстолоб. Беше евтина риба и нямаше много кости. След кратко колебание тя посочи избраница и попита:

– Колко ли ще струва? Може ли да ми го премерите? – Имаше само десет лева в портмонето, и не бе сигурна, че ще и стигнат. Тя не бе силна в смятането и поради това не се и пазареше.

– Четири килограма! Осемнайсет лева! – Продавачката я изгледа изпитателно. В този момент съжали, че бе сложила етикет с цената. Там пишеше два лева и петдесет стотинки за килограм толстолоб. Дали възрастната жена ще се загледа в етикета? Едва ли!...

Ценовите етикети по принцип не правеха впечатление на баба Зоя. По стара социалистическа традиция, тя хранеше към продавачките юнашко доверие. Та нея ли ще започнат сега да лъжат? В случая бе почти уверена, че поисканата цена е справедлива и си мислеше само за нейните оскъдни десет левчета, които по никакъв начин нямаше да и стигнат.

– А може ли да я разрежете наполовина?

– Може! Девет лева!

Бабата подаде измачканата банкнота и пое полиетиленовия плик с дву-килограмовото рибено парче. Цялата и мисъл бе насочена към проблема как ще я приготви и как ще зарадва сина си с вкусното ястие...

* * *

Денят се оказа тежък за Стефан. Директорът му бе наредил да украси със светещи гирлянди всичките прозорци на фирмата. Те бяха около четиридесет. Това бе е едно съвсем не маловажно число. Даде му и помощник. Работата си беше обаче много. Трябваше да се правят удължители, да се монтират щепсели, разклонители. Най-кошмарното в случая бе срока за изпълнение. Всичко трябваше да се свърши от сутринта до края на работното време. И най-откаченият ум не можеше да измисли по-нереален срок. Току що бяха минали местните избори и пред новоизбрания кмет трябваше да се демонстрира факта, че фирмата е богата и

просперираша.

Стефан и помощника му се зашураха като бесни по монтажа на украсата. Служителите наблюдаваха усилията им и ръсеха хапливи закачки. Повечето от тях обаче бяха насочени към директорската амбиция.

Към края на работното време светещите гирлянди вече блестяха по прозорците. Директорът излезе пред сградата, огледа ги и се развика:

– Защо не са окачени симетрично? Виж, там виси! А на последната стая няма гирлянда!

– Там е архива и е пожароопасно? – пророни смъртно уморен Стефан.

– Няма пожароопасно! Да се окачи и в нея! Трябва навсякъде да свети! Къде са чистачките! Веднага да минат и да ги оправят. Да бъдат симетрични и никъде да не виси!

Работното време бе свършило. Много изтощен Стефан затътри нозе към центъра на града. През обедната почивка там някъде бе видял сергия с евтини мандарини. След боледуването, майка му имаше нужда от пресни и витаминозни плодове. Тези мандарини наистина имаха примамлив вид. Той напълни полиетиленов плик и го подаде на продавачката. Тук позволяваха всеки да си подбира стоката. Тя пое плика, премери го и отсече: „Три лева и осемдесет стотинки“. Стефан и подаде два книжни и един метален лев. Започна да брои стотинките. Подаде и ги и посегна към плика.

– Още един лев!

– Моля?

– Още един лев! – в ръката и се мъдреха двата лева и дребните стотинки. Металното левче го нямаше.

– Ама нали ви дадох едно метално левче?

– Не си ми давал левче! Ето, виж! Това е всичко което си ми дал! Ти за каква ме взимаш, бе! Още един лев иначе оставяй стоката!

На Стефан не му се разправяше с наглата продавачка, прерови джоба си, отброи още един лев на стотинки и си тръгна. Прибра се по тъмно. Апартаментът бе пуст. Това му направи силно впечатление. Майка му не бе излизала месеци от дома. Беше все болна и той се налагаше сам да пазарува. Нямаше оставена бележка. Зимната и шапка си стоеше на закачалката. Зимните обувки също бяха на мястото си. Помисли, че може да е слязла в мазето. Погледна и там. Нямаше я. Обхвана го някаква неясна тревога. Джи ЕсЕм-ът и липсваше. Значи го е взела със себе си. Набра номера и зачака. Обади му се звънкия и глас:

– Не се безпокой, идвам си!

- Къде си бе майко?
– Тук съм на пазара, но съм още далеч от нас. Няма да ме срещаш.
Ще си дойда след малко с тролея.
– Ще ида да те чакам на спирката. Прибирай се по-бързо. Беше болна до вчера.
– Добре...

* * *

Баба Зоя бе скромна и пестелива жена. Няколко минути след покупката на рибата тя осъзна, че е измамена с парите. Понечи да се върне, но се отказа. Реши да компенсира измамата като се прибере у дома пеша. Четиридесетте стотинки икономия за тролеен билет и се видяха подходяща компенсация за паричната загуба. Тя се огледа. Носеше очила защото от диабета зрението и бе увредено. Тъмнината на вечерта я обгръщаше отвсякъде. Разходи се около празните зеленчукови сергии, и след кратък размисъл се запъти към дома. За нещастие, посоката която избра се оказа грешна. След дълго лутане, тя постепенно навлезе в крайните квартали на града. Кой знае защо, всичко наоколо бе безлюдно и неосветено. Няма страшно! Много пъти е ходила на пазар и се е прибирала сама.

Леденият декемврийски вятър я прониза. Стана и студено. През дупките на летните обувки краката и започнаха да замръзват. Ръцете и се вкочаниха. Два килограмовата риба се оказа тежък товар за нея. Закашля се. Задъха се. Старият астматичен бронхит се обади. Спря и се огледа. Беше излязла извън града. Вървеше край някаква магистрала по която шеметно профучаваха автомобили. Не знаеше къде се намира. Мислеше, че е някъде близо до дома и хей сега ще се покаже железопътната линия. Такава обаче не се виждаше. Телефонът и запя. Беше Стефан.

- Майко къде си?
– Наблизо съм. След пет минути ще бъда пред блока на Маруца. – Маруца беше квартирантката с която живееха преди двайсетина години в един апартамент. Синът и добре знаеше и помнеше мястото на кооперацията.
– Аз идвам! Застани на тролейбусната спирка и ме чакай там. Не ходи никъде другаде. Чакай ме там! ... Нали ме разбра?...
– Добре!

Баба Зоя имаше впечатление, че наистина се намира някъде около старата им квартира. Стъклата на очилата и се бяха запотили. Не

виждаше добре. Окръжаваше я плашеща тъмнина. Нямахте минувачи наоколо, нямаше къщи, нямаше кооперации. Имаше само лудо профучаващи автомобили и ослепяващи я светлини на автомобилни фарове. Беше сама, пронизвана от ледения декемврийски вятър.

* * *

Стефан разтревожен позвъня на леля си, по-малката сестра на майка му. Обясни и положението. Каза и, че майка му се е загубила. Минаха вече пет-шест тролейбусни коли край спирката на Маруцината кооперация но тя не бе в тях. Леля му се разтревожи не на шега. Започна да звъни на сестра си. Отговорът от нея беше същия. „Стефан да ме чака пред кооперацията на Маруца, Ще дойда след пет минути!“. Не искаше да ги тревожи, но сама бе започнала да изпада в паника. Постепенно осъзна, че се е загубила.

– Майко, опитай се да ми обясниш къде се намираш! – позвъни и отново той. – Огледай се! Какво виждаш? Има ли хора около теб?

– Не! Няма хора! Вървя по някаква магистрала. Мисля, че съм вече близо до нас. Ето, там е май автогарата.

Някаква далечна светлинка и даде надежда. Тая светлинка се оказа крайградския хипермаркет „Технополис“, но тя не знаеше нищо за него. Беше пуснат в действие само от няколко месеца.

– Иди в автогарата. Влез на топло и ме чакай там. Аз ще дойда да те прибера!

– Добре...

Стефан преуморен забърза към автогарата. Тя отстоеше на двадесетина минути път от кооперацията. Стигна, огледа се. Майка му я нямаше. Влезе вътре. И там я нямаше. Пак и позвъни...

– Майко... Чуваш ли ме?

– Да!

– Къде си? Моля те, опитай се да ми обясниш! – гласът му трепереше от притеснение и изтощение. Беше вече обиколил половината град. Беше се връщал у дома за да вземе пари и топли дрехи. Не знаеше в какво състояние щеше да я открие.

– Не зная Стефчо!... Ходя по някаква магистрала с две платна. Няма хора около мен. Не се безпокой за мен мама, ще се прибера. Ти само ме чакай пред кооперацията на Маруца. След малко ще дойда.

Тези нейни думи съвсем го отчаяха. Телефонът му позвъня. Обаждаше се отново леля му. Заразпитва го. Беше и звъняла. След няколко разменени думи и двамата осъзнаха, че се е изгубила. Чудеха се обаче

как да я открият. Не знаеха какво да сторят.

– Обади и се и кажи да спре някой човек. Да му даде телефона. Да го помоли да ми се обади. Аз и го казах, но тя се обиди и ми затвори телефона.

– Страх я е да не и откраднат Жи-Ес-Ем-а. Не смее да се довери на никой. – обясни леля му. – По добре се обади в полицията. Да започнат да я търсят. Нищо не можеш да направиш сам. Последния път гласът и бе дрезгав. Уплашила се е. Може би плаче и не иска да те тревожи.

– Ако успее да я склоня да спре човек, ще разберем къде е. Моля те, опитай се да я предумаш да спре някой.

– Ще опитам! А ти я чакай там където ти е казала.

– Ох, боже!... Божичко... И това ли ми дойде на главата... До вчера беше болна...

– Искала е да те зарадва. Казал си и, че ти е харесала рибата. Отишла е и е купила риба. Виновен си! Защо си я накарал да ходи до пазара?

– Нищо не съм я карал да прави!

Стефан изстена. Осъзна, че ако не открие бързо майка си, може би това ще бъдат последните и часове. Тя не би издържала на открито една ледена нощ. Просто щеше да ходи докато има сили, а след това ще падне и ще замръзне. Никой нямаше да я открие, или пък щяха да я открият на сутринта вкочанена и бездиханна. Бяха минали вече пет часа откакто бе излязла. Нямаше да издържи...

– Боже! Боже-е-е! Запази ми я! Нямам си друга майчица!... Божее-е-е! – Задави го спазъм в гърлото. Очите му се премрежиха от сълзи. Ръцете му леденееха. Беше облякъл на бързо старата си зелена ватенка. Хапливият студ се провираше в нея отвсякъде, но не го усещаше. Преумореното му тяло бе някак претръпнало. Едничката мисъл, да я открие, го държеше все още на отдалечените крака. Стоеше треперещ на тролейбусната спирка пред старата кооперация на Маруца. Отпред в ослепителна коледна украса блестеше хипермаркетът „Суми“. Зад него „Била“ беше обляна в разноцветни светлини.

Тук беше центърът на града. В късната декемврийска вечер нямаше много минавачи. Някакви тинейджъри, смеейки се, прекосиха булеварда. Под синята козирка на тролейбусната спирка една влюбена двойка се целуваше.

Мярна му се спасителна идея. Видя патрулна полицейска кола да минава надолу по булеварда. Затича след нея. Не можа да я застигне. Забърза се към железопътната гара. Там винаги имаше дежурен полицай. Ще го помоли да съобщи в управлението за нея. Ще започнат да я

търсят...

Стигна. Излезе на перона. Сред чакащите пътници наистина се разхождаше дежурен полицаи. Наблужи го. Разказа му с няколко думи обърканата ситуация. Полицаят го изгледа внимателно, след това го заведе в дежурната стаичка и го разпитва. Извади някаква бланка и започна да я попълва. Успокои го, че ще я открият. Позвъни до полицейското управление, а след това се обърна към него и каза:

– Трябва да идете до управлението! Нали знаете къде се намира? Иначе не може... Там ще обясните на дежурния. Ще изпрати кола за да я търсят.

– Добре! Благодаря ви!

Стефан излезе от стаичката и с последни сили забърза към управлението. То не беше близо. Имаше два километра път до там. Усещаше смазваща умора. Едва вървеше. Не беше се спирал четири часа. Извади телефона и отново позвъни на майка си. Когато тя отговори и каза с нежен отпаднал глас.

– Майко, моля те. Спри се! Огледай се! Опитай се да разбереш къде си. Ако има до теб хора, дай си телефона на някой за да го чуя. Не се бой! Не мисли, че всеки е крадец и измамник. Има и добри хора на тоя свят. Моля те!

– Добре мамо... Добре... А ти ме чакай пред кооперацията на Маруца. След малко ще бъда там...

– Майко, моля те... Дай телефона на някой човек... Моля те...

– Ето! Ето виждам един човек. Там е! На спирката... Хей сега!...

– Ох, боже-е-е! Дай му телефона майко, не затваряй! Дай му го!

– Да! Ето го! Давам му го...

– Ало-о-о! Господине! Моля ви! Кажете къде се намирате?! Майка ми е доста възрастна и без да иска се е загушила...

– Здравейте! На края на града съм. Чакам на автобусната спирка автобуса за Мездра.

– Най-после! Не затваряйте моля ви... Задръжте майка ми при вас. Изчакайте ме. Идвам веднага с такси.

– Добре господине. Виждам, че майка ви е много объркана и уморена. Премръзнала е. Едва стои на крака. Ще ви чакаме!...

Това беше наистина знакът на Господ. Най-сетне я намери... Спря набързо едно такси. Влезе и помоли шофьора да кара бързо към Химкомбината. Старата жена бе извървяла пеша четири километра в ледената вечер. Бе ги извървяла с надеждата и желанието да го зарадва с вкусното ястие. Беше се загушила. Бе оставена в ръцете на съдбата. Господ

наистина бе чул молбата му...

В приятната топлината на таксито, Стефан постепенно се свърза. Шофьорът цъкаше от удивление, не можеше да се начуди на ситуацията. Опитва се да го ободри с няколко думи.

Шосето за Мездра пустееше. Химкомбинатът тънеше в мрак и запустение. Може би за икономия магистралното осветление бе угасено. Само светлината на фаровете цепеха мрака и пораждаха надежда в иначе безнадеждната ситуация. Нарядко, отпред се мярваше забързан автомобил. Профучаваше лудо и след това отново настъпваше мрак.

Някакви сенки се показаха в далечината. Бяха двама души. Пълен мъж стоеше край пътя и гледеше към града. На около десетина метра, възрастна гологлава жена едва креташе по магистралата в посока към Мездра. Тя ходеше едва-едва. В ръката си държеше розов полиетиленов плик. Трепна. Спря се. Видя таксито. Повече не можеше да направи и крачка. Шофьорът направи обратен завои и спря пред тях. Стефан излезе от колата, хвърли се към майка си и я прегърна, а тя отмаяла, едва държаща плика с рибата, се отпусна и заплака.

– Благодаря ви! Много ви благодаря добри човече! – стисна ръката на непознатия.

– Няма проблем. Наистина бабата има късмет. Можеше да стане и по-лошо. Но има късмет... Хайде със здраве! Прибирайте се, че като ви гледам едва се държите на крака.

– Абе, мен кучета ме яли... – простена Стефан.

* * *

Петнайсетина минути по-късно, баба Зоя седеше на мекия диван в затопления хол. Пийваше горещ шипков чай и гледеше изтощено. Краката и бяха натопени в леген с гореща вода. На главата и се мъдреше зелена, детска, вълнена шапчица. Стефан и леля му, която бе дошла незабавно, коментираха вълнуващо отминалите събития. Парчето пресен толстолоб лежеше кротко в малкия хладилник и чакаше бъдещата си съдба.

Отвън, прозорците на кооперациите около Стария пазар светеха украсени с коледни гирлянди. На някаква тераса проблясна огънче. То полетя надолу и след няколко секунди се чу пукот от пиратка. Ентусиазиран тинейджър репетираше за коледната илюминация. Трясъкът на пиратката подлуди глутницата, бездомни кучета. Те залаяха нервно, а след това подгониха в луд бяг разгонилата се Клепоушка. След двумесечната пауза от раждането, тя отново бе завъртяла любовни игри.

Баба Зоя се усмихна с оная мила усмивка която би предразположила и най-големия темерут. Звънкият и младежки глас огласи смълчания хол:

– Стефчо, мама, я пусни оная касетка с Николина Чакардъкова. От сутринта не съм я слушала. – Това беше любимата и македонска певица.

В малкия хол, сред овехтелите прашни мебели, се разнесе кръшния глас на нейната любимка. Тя се заслуша щастлива, а след това, както си седеше на дивана, клюмна леко глава напред и задряма...

КРАЙ

© Алекс Болдин

Источник: <http://bgstories.athost.net>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4994>]